

Innhold

Kapittel 1

Kunsten å forene religion og politikk	15
Det umulige skillet	15
Materiale, metode og teoretiske perspektiver	16
Et historisk skifte i tros- og livssynspolitikken	17
Å definere religion og livssyn	19
Strukturen i boka	21

Kapittel 2

Det nye livssynslandskapet i Norge	23
Utviklingen i tall	23
Sekularisering?	25
Sekularitet og sekularismer	27
Pluralisering og medialisering	29
Et postsekulært samfunn?	31
Religiøs kompleksitet?	33
Relativisering og revitalisering	34

Kapittel 3

Tros- og livssynspolitik i endring	36
Statsmakt og kirke - noen historiske linjer	36
En ny politikk blir til	39

Kapittel 4

Hva er et livssynsåpent samfunn? Visjon og prinsipper	42
Hovedvisjon: Åpenhet og likebehandling	42
Definisjon av tro og livssyn	43

Prinsipper for det livssynsåpne samfunnet	44
1. Tros- og livssynsfriheten respekteres	44
2. Grenser for tros- og livssynsfriheten	46
3. Statens ansvar for å ikke forskjellsbehandle	47
4. Aktiv politisk støtte til tro og livssyn	49
5. Staten må behandle alle likt	50
6. Avveininger mellom ulike verdier og rettigheter	51
7. Åpenhet og gjensidig respekt	53
8. Tåle hverandre	54

Kapittel 5

En lov for livssynsåpenhet	56
Hva er tro og livssyn?	56
Frihet og likebehandling	57
Sikre fri utfoldelse	59
Aktiv støtte	59
Anerkjenne den religiøse kulturarven	61
Forventninger til tros- og livssynssamfunn	62
Sammenfall og forskyvninger	63

Kapittel 6

Kontroverser og dilemmaer	64
Svømmeundervisning som religionspolitikk	64
Problematiske plagg	68
Symbolpolitikk	70
Kvinnens rett og myndighet	72
Andre hensyn og hensyn til andre	74
Kjønn og posisjon	76
Majoriteter og minoriteter - i offentlige institusjoner	78
Vold og beskyttelse	83

Kapittel 7

Hva er det livssynsåpne samfunnet bedre enn? Alternative modeller	88
Det (mono-)religiøse samfunn	88
Det sekulære samfunn	89
Det multireligiøse samfunn	93
Religion som enhetlig nasjonal tradisjon og kulturarv	94
Tro og livssyn som velferd	96
Hvor skal vi plassere det livssynsåpne samfunn?	98

Kapittel 8

Hva er problemet med et livssynsåpent samfunn? Kritikk fra flere fløyer 102
 «Et sivilisatorisk nedbyggingsprosjekt» 103
 «Voktere av den verdige religion» 105
 Et mønster i kritikken? 108

Kapittel 9

Hvorfor er det livssynsåpne samfunnet bedre? 110
 Samfunnsskapende kraft 111
 Lokal forankring og sosialt entreprenørskap 113
 Dialog og innsats for konfliktløsning og fred 114
 Anerkjennelse eller instrumentalisering? 116
 Fra «nøytralt» til «åpent» - en filosofisk betraktning 117
 Livssynsåpenhet som valgfrihet? 119

Kapittel 10

Er Norge et livssynsåpent samfunn? Status, trender og blick framover 121
 Grunnloven 121
 Den nye trossamfunnsloven 124
 Den politiske debatten 127
 Det livssynsåpne Norge 130
 Skyer på horisonten? 131
 Veier framover 132
 En kort oppsummering 134

Litteraturliste 137

Stikkord 149

Noter 155